

بیانیه ۱۲ بندی اروپا که دخالت آشکار در امور داخلی ایران است

همکاری عملی با ایران را منتفی می کند

شروط قرون وسطایی اروپا

رسانه‌ها گفته بودند اروپایی‌ها قرار است همزمان با انتشار جزئیات راه‌اندازی سازوکار مالی برای همکاری اقتصادی با ایران در برجام، بیانیه‌ای جنبی نیز منتشر کنند که البته آنچنانکه در حاشیه اخبار گفته شد، عدم توافق در خصوص متن آن میان کشورهای چون ایتالیا و اسپانیا باعث شد اندکی بعد از اعلام INSTEX، یعنی دوشنبه شب این بیانیه از سوی اتحادیه اروپا منتشر شود.

بیانیه تند و تیز اروپایی‌ها در ۱۲ بند در حالی منتشر شد که تنها چهار بند، آن هم با اما و اگر، به سازوکار مالی و برجام مربوط است و مابقی دخالت مستقیم در مسائل داخلی ایران یا مسائل منطقه‌ای است. اروپایی‌ها در بند ۵ این بیانیه به FATF اشاره کرده‌اند و با تصویر اینکه ایران تعهد قطعی

گفت‌وگو

رئیس کمیته روابط خارجی مجلس:

موضع قاطع بگیرد

مرتضی صفاری نطنزی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با اشاره به بیانیه اخیر اتحادیه اروپا گفت: «به‌طور اصولی مواضع اروپایی‌ها در مواردی که در این بیانیه آمده، در گذشته هم از آمریکا تندتر بود و اینها مواضع جدیدی نیست، کمالینکه بیانیه‌های قبلی آنها نیز عمدتا موارد مشابهی را دربر داشته است.» وی افزود: «با این حال آن چیزی که قدری شگفت‌انگیز و تعجب‌آور است، همزمانی صدور این بیانیه با اعلام خبر راه‌اندازی سازوکار مالی اتحادیه اروپا است.» این کارشناس

مسائل بین الملل ادامه داد: «باالآخر، همکار راهبردی آمریکایی‌ها هستند و درست به همین خاطر اقدام آنها در تاسیس اینستکس به‌رغم مخالفت‌های آمریکا به لحاظ سیاسی اهمیت دارد. از این رو همزمانی ثبت اینستکس و صدور این بیانیه را باید تلاشی برای ایجاد یک توازن در روابط اروپا با ایران و آمریکا دانست.» صفاری نطنزی ادامه داد: «جز تلاش برای ایجاد توازن، هیچ مفهوم دیگری نمی‌توان برای این اقدام متصور بود و معنی نمی‌دهد بیانیه‌ای به این تندی به‌رغم تلاشی که اروپایی‌ها برای حفظ برجام می‌کردند صادر شود، لذا باید گفت این بیانیه اساسا نمی‌تواند خاصیت دیگری داشته باشد.» رئیس کمیته روابط خارجی مجلس ضمن تاکید بر لزوم موضع گیری قاطع دولت در رابطه با مواضع اخیر اتحادیه اروپا خاطرنشان کرد: «به‌طور طبیعی ایران مواضع اروپایی‌ها را نمی‌پسندد و در هر صورت موضع گیری متقابلی خواهد داشت، چراکه اروپایی‌ها در چارچوب برجام خیلی به جمهوری اسلامی بدحکاک هستند.» وی افزود: «به‌رغم خواسته اروپایی‌ها خود اتحادیه اروپایی نمی‌توانست SPV یا اینستکس را در ساختار اتحادیه ایجاد کند، چون به این مفهوم بود که به کشوری برود و شرکتی تاسیس شود و آن شرکت مسئولیت این کار را برعهده بگیرد، لذا از روز اول هم آلمان، انگلیس و فرانسه مسئول پیشبرد کار شدند.» صفاری نطنزی با بیان آنکه صدور چنین بیانیه‌ای تضادی با اصل اینستکس ندارد، بار دیگر یادآور شد: «لحن این بیانیه بیش از هر چیز با این هدف بود که جلوی جریان های مخالف آمریکایی صهیونیست و نیز برخی جریان‌ات داخلی اروپا گرفته‌واز فشارهای آنها کاسته‌شود.» سفیر اسبق ایران در اسپانیا اضافه کرد: «در ضمیمه ۲ برجام موارد دوازده گانه‌ای وجود دارد که اروپایی‌ها تعهد کردند آنها را دنبال کنند؛ تعهداتی که تعدادی از آنها عملیاتی شده و تعدادی نیز باقی مانده و کاری برای آنها انجام نشده است.»

مدیر برنامه مطالعات جهانی مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری مطرح کرد

مخاطبان بیانیه اروپا: آمریکا، اعراب و اروپای شرقی

دیاکو حسینی، مدیر برنامه مطالعات جهانی مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری با اشاره به بیانیه اخیر اروپا درباره ایران موسوم به «بیانیه جمع‌بندی» و ادعاهای مطرح‌شده در آن گفت: «این بیانیه موضوع تازه‌ای را دربر نداشت و تمام مواردی که در آن ذکر شده، پیش از این نیز در فهرست اختلافات میان ایران و اروپا قرار داشته است.» وی افزود: «با این حال به دلیل بازه زمانی انتشار این بیانیه، اهمیت آن دو چندان شد و این از سویی نشان دهنده عمق اختلافات ایران و اتحادیه اروپا و از دیگر سو بازتاب‌دهنده ظرفیت‌هایی است که می‌تواند در موارد ذکرشده، اروپا را در کنار آمریکا و علیه ایران قرار دهد.» حسینی ادامه داد: «اروپا پیش از این هم در مقاطع مختلف به‌صورت جسته‌وگریخته همین دیدگاه‌ها را بیان کرده و تکرار آنها به صورت یکجا و در یک بیانیه در مقطع کنونی می‌تواند به این معنا باشد که اروپایی‌ها به‌رغم حمایت از برجام، سایر موارد اختلاف را جدا گانه و به‌طور جدی پیگیری خواهند کرد.» وی درباره تلاش‌ها برای ایجاد نوعی پیوند میان اینستکس و FATF و وسط دادن مذاکرات به حوزه‌های غیرمرتبط با برجام نظیر برنامه موشکی گفت: «اگر بخواهیم براساس سند صحبت کنیم، در سند اخیری که تحت عنوان بیانیه جمع‌بندی صادر شده، صحبتی از مذاکره موشکی به میان نیامده و همین‌طور صحبت از این ندارد که ایران «باید» فلان کار را انجام دهد، بلکه از ایران خواسته‌شده برخی اقدامات را انجام دهد. درواقع گفته «انتظار دارد» که این اقدامات انجام شود. حسینی ادامه داد: «انتظار داشتن با تعیین تکلیف کردن تفاوت دارد و براساس این بیانیه باید گفت خواسته‌های اروپا در رابطه با برنامه‌های موشکی و منطقه‌ای و وضعیت حقوق بشر هیچ ارتباطی بسا برجام ندارد و آنها هم چنین ادعایی نکرده‌اند که برای اینکه به برجام متعهد باشیم باید این کارها را انجام دهید.» این کارشناس مسائل بین الملل در پاسخ به این سوال که آیا این مشروط‌سازی درباره FATF نیز منتفی است؟ تصریح کرد: «FATF بحث جداگانه و مستقلی بود که پیشینه آن به قبل از برجام برمی‌گردد و آنچه در این باره قید شده نیز آن است که ایران برای عادی سازی مبادلات تجاری

برای اجرای Action Plan گروه ویژه اقدام مالی داده، از ایران خواسته‌اند همه آنچه را که FATF می‌خواهد، هرچه زودتر عملیاتی کنند. در بند بعدی، اروپایی‌ها به ماجرای سوریه و لبنان اشاره دارند و با نادیده گرفتن نقش ایران به عنوان اصلی‌ترین محور مبارزه با ترور بسم در منطقه، از همکاری نظامی ایران با این دو کشور ابراز نگرانی می‌کنند. اروپایی‌ها که خود یکی از منابع تامین نیروی انسانی و سلاح برای تروریست‌های حاضر در سوریه و عراق بوده‌اند، از ایران می‌خواهند در مسیر کنفرانس آستانه (همان اصلی‌ترین سازوکار تامین صلح در سوریه که از قضا ایران بانی تشکیل آن و ضلع اول تصمیم‌گیری آن است) حرکت کند. شگفت‌انگیزترین موضوع، ماجرای یمن است که گویی انگار نه انگار

عضو هیات علمی دانشگاه تهران:

شرط و شروط گذاشتن اروپا نقض برجام است

سیدمحمد مرندی، عضو هیات علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» بیانیه جمع‌بندی اروپا را نشانه‌ای از عدم صداقت آنها دانست و گفت: «اروپایی‌ها با بدترین دیکتاتوری‌ها همانند عربستان، امارات و بحرین نزدیک‌ترین روابط را دارند، به عربستان در گرسنه نگه داشتن و کشتار مردم یمن کمک می‌کنند، در نابودی کشور لیبی مشارکت و در حمایت از تروریسم در سوریه نقشی کلیدی داشتند و در حال حاضر نیز تحت رهبری آمریکا حکومت و دولت قانونی ونزوئلا را به رسمیت نمی‌شناسند و از کسی حمایت می‌کنند که هیچ جایگاه قانونی ندارد.»

این کارشناس مسائل بین الملل با اشاره به بندهای دوازده گانه بیانیه اخیر اروپا تاکید

کرد: «این بیانیه بار دیگر نشان داد که دوستی میان اروپا و ایران وجود ندارد. برخی اذعان می‌کنند اروپا تحت فشار آمریکا این بیانیه را به این شکل تهیه کرده که این هم عذری بدتر از گناه است و به عبارتی یعنی اروپا یک مجموعه حکومت ضعیف و ناتوان است که چه در ونزوئلا، چه در سوریه، چه در یمن و چه در لیبی تحت مدیریت آمریکا سیاستگذاری می‌کند.» وی افزود: «در همین راستا شاهد بودیم وقتی آمریکایی‌ها به کانادایی‌ها دستور می‌دهند، آنها دختر موسس و رئیس شرکت هواوی چین را گروگان می‌گیرند. این نشان می‌دهد حاکمیت قانون و بحث حقوق بشر مطرح نیست. بحث این است که قدرت غرب در جهان کاهش یافته و سوالات جدی نسبت به کنترل مناطق مختلف توسط آمریکا و غربی‌ها ایجاد شده و در تلاش هستند حاکمیت و نفوذ خود را حفظ کنند. مرندی با اشاره به ادبیاتی که اروپا علیه ایران به کار می‌برد، خاطرنشان کرد: «ما نیز باید براساس همین ادبیات با آنها رفتار کنیم. ما متقابلا نباید به آنها اعتماد کنیم، بلکه باید بسیار سختگیرانه نسبت به اروپا رفتار کنیم. از این رو در حوزه موشکی و سایر توانمندی‌های دفاعی باید هزینه بیشتری کنیم، در منطقه به تکفیری‌ها فشار بیشتری وارد کنیم و به قول معروف به این شکل به اروپایی‌ها تفهیم کنیم که این روش و منش جواب نمی‌دهد.» امیرگروه مطالعات آمریکایی دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران در ادامه تاکید کرد: «اروپایی‌ها موظف هستند طبق برجام تجارت با ایران را عادی سازی کنند. اروپایی‌ها از روز اول برجام را نقض می‌کردند و در حال حاضر برجام را به‌طور کامل نقض می‌کنند. اینستکس و مکانیسم مالی که بعد از چندین ماه وعده توسط اروپایی‌ها اعلام شده، بسیار ناچیز است و شرط و شروط گذاشتن هم نقض برجام است. چه این شروط در قالب FATF مطرح شود و چه در قالب بندهایی که در بیانیه جمع‌بندی اروپا آورده شده است.» وی افزود: «اروپا از ایران طلبی ندارد و ما به تمامی تعهدات خود عمل کرده‌ایم، در حالی که آنها به تعهدات خود عمل نکرده‌اند. از این رو ما از اروپا طلبکاریم و باید این مساله به اروپا تفهیم شود. رفتار اروپا نسبت به ایران، یمن، سوریه، لیبی، عراق و... نقض حقوق بشر است و آنها در جایگاه گذاشتن شروط برای ایران نیستند.»

و خواسته‌های ایران تامین شود و در مقابل، آنها هم بهانه‌های کافی را خواهند داشت که از گسترش روابط تجاری با ایران خودداری کنند،

این کارشناس مسائل بین الملل تصریح کرد که اگر ایران عضو FATF هم بشود و همه لوائح مرتبط با آن را به تصویب برساند نیز هیچ تضمینی وجود ندارد که اروپایی‌ها وارد مناسبات گسترده تجاری با ایران شوند، ولی بهانه‌های آنها گرفته خواهد شد و فضا برای تاجار ایرانی و اروپایی هموار خواهد شد. وی در توضیح چرایی انتخاب این مقطع زمانی برای صدور بیانیه مذکور و انتشار آن بلافاصله بعد از رونمایی از اینستکس گفت: «این بیانیه در حقیقت فارغ از ایران، سه دسته مخاطب داشت: دسته اول آمریکا ست و هدف آن بود که کاخ سفید اطمینان حاصل کند اروپا ضمن حمایت از برجام ایران را در حوزه‌های دیگر هدف قرار خواهد داد. دومین مخاطب کشورهای عربی و اسرائیل هستند تا فشارهایشان بر اروپا به خاطر حمایت از برجام، کاهش یابد. سومین مورد هم تندرهای خود اروپا هستند که با نگاه آتلانتیک‌گرا از همان ابتدای نظر مثبتی درباره برجام نداشتند و درمقایسه با جریان حاکم بر این اتحادیه معتقدند اروپا باید با آمریکا همراهی کرده و به‌خاطر ایران از ایالات متحده فاصله نگیرد، لذا این همزمانی به دلیل رساندن پیام‌های مختلف به این کشورها است.» این کارشناس مسائل بین الملل یادآور شد: «از نظر اروپایی‌ها چه برجام می‌بود و چه نمی‌بود، ایران برای داشتن روابط تجاری با اروپا باید استانداردهای جهانی شفافیت مالی را اجرا می‌کرد و این یعنی اصل رابطه تجاری با اتحادیه اروپا از نگاه اروپایی‌ها مشروط به اجرای FATF است.» حسینی با اشاره به اظهارات مقامات اروپایی مبنی بر احتمال گسترش دامنه مبادلات تجاری در بستر اینستکس گفت: «روی این دست موضوع نباید خیلی حساب کرد، چراکه اروپایی‌ها مطلقاً نمی‌خواهند وارد حوزه ریسکی شوند که روابط آنها با آمریکا را به خطر بیندازد.»

عربستان چند سال است کشوری بحران‌زده و محروم را در محاصره گرفته و انواع بمب‌ها و تسلیحات ساخت اروپا و آمریکا را بر سر کودکان و مردان و زنان یعنی می‌ریزد و حالا اروپایی‌ها آمده‌اند و از ایران می‌خواهند به روند صلح کمک کند.

بند نهم در مورد فناوری موشکی ایران است و دخالت در مسائل دفاعی ما. اتحادیه اروپا دوباره و به صراحت وارد منطقه ممنوعه ایران شده، در حالی که خودش با داشتن ده‌ها و صدها کلاهک هسته‌ای اجازه نمی‌دهد کسی حتی در مورد این تسلیحات کشتار جمعی اتبارشده در فرانسه، انگلیس، آلمان و... سوال بپرسد یا اینکه آنها را دعوت به رعایت قوانین و پروتکل‌های جهانی کند. دهمین بند درباره یک ادعای واهی است؛

یادداشت

سیستم امنیت دفاعی هیچ کشوری قابل مذاکره نیست

نصرت‌الله تاجیک

کارشناس مسائل بین‌الملل و استاد سابق دانشگاه دورهام انگلیس

از همان ابتدا که بحث برجام مطرح بود، تحلیلگران معتقد بودند ما با اروپا هیچ برادرخواندگی ای نداریم. بدیهی است که اروپا دنبال منافع خود است و ما هم دنبال منافع خود هستیم. منافع ما ایجاب می‌کند اروپا را پشت سر ترامپ در برجام نفرستیم و در روابط دو جانبه سعی کنیم از ظرفیت‌های دو طرف استفاده بهینه کنیم. ما در منطقه حرف اول را داریم و باید از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های خود استفاده کنیم. بیانیه ۱۲ بندی اروپا نشان از نگرانی‌ها و دغدغه‌های اروپا دارد که قسمت عمده و مهم آن فعالیت‌های موشکی ایران است. من معتقدم مباحث دفاعی براساس دکترین امنیت ملی کشورها شکل می‌گیرد که آن هم براساس تهدیدات امنیت ملی هر کشوری است. هیچ دو کشور اروپایی نیامدند که ما هم مذاکره و سیستم امنیت دفاعی خود را تدوین و طراحی کنند، بلکه هریک از کشورهایی‌النفسه براساس تهدیداتی که متوجه آنها است، سیستم دفاعی خود را طراحی کردند یا دکترین امنیت ملی خود را نوشتند. به عبارت دیگر، همه کشورها براساس تهدیدات امنیتی خود، سیستم دفاعی خود را طراحی و اجرا کردند. جمهوری اسلامی هم همین روش عقلایی را داشته است، بنابراین ما دارای یک سلسله تهدیدات امنیت ملی هستیم. براساس این تهدیدات دکترین امنیت ملی را نوشتیم و براساس این دکترین امنیت ملی ما سیستم دفاعی خود را طراحی کردیم. از این رو هیچ کشوری نمی‌آید سیستم دفاعی خود را براساس مذاکره با جای دیگر تدوین و طراحی کند. بند ۱۲ این بیانیه (مبنی بر اینکه تنش‌ها و بی‌اعتمادی‌های موجود را نباید تشدید کرد) را کاملاً منطقی و معقول می‌دانم. در واقع این بند خواهان عدم تشنج در منطقه است و اینکه همه کشورهای منطقه مسئولیت‌پذیر باشند. ما به‌عنوان جمهوری اسلامی در مسائل منطقه‌ای مسئولیت‌پذیر بودیم. بحث حقوق بشر یک بحث داخلی است، ولی اگر اروپا در خصوص مسائل ما دغدغه‌هایی دارد، ما هم نسبت به اروپا نقطه‌نظراتی داریم. اروپا درباره سیستم دفاعی ما نظر دارد و سیستم دفاعی ما براساس دکترین امنیت ملی طراحی می‌شود نه براساس مشاوره با کشور دیگر. اروپا حق دارد بیانیه بدهد و هیچ ایرادی ندارد و ما هم حق داریم بیانیه اروپا را نقد و نقطه‌نظرات خود را بیان کنیم، ولی به عقیده من ما باید با اروپا از ظرفیت‌های تاریخی، فرهنگی و ارتباطات انسانی استفاده کنیم تا بتوانیم در این شرایط اروپا را با همین مقداری که می‌تواند در پشت سر خود حفظ کنیم. ما دو راه بیشتر نداریم؛ یا اروپا را پشت سر ترامپ بفرستیم یا اینکه از استراتژی ظرفیتی با اروپا استفاده کنیم و تلاش کنیم اروپا را در اردوگاه خود قرار دهیم. اروپا در قند و قواره خود امکانات دارد. این قند و قواره می‌تواند فعلا یک فضای تنفسی برای ما باشد. مشکلات اروپا با آمریکا بسیار است و ما باید از این ظرفیت استفاده کنیم. به عبارت دیگر بی تردید مجموعه‌ای از ظرفیت‌ها و چالش‌ها را با اروپا داریم. در حال حاضر باید یک انتخاب استراتژیک در ارتباط با اروپا داشته باشیم و در واقع راهبرد ما با اروپا روی چالش‌ها یا ظرفیت‌ها باشد. توصیه من این است که در مقطع کنونی استراتژی ظرفیتی را به جای استراتژی چالشی داشته باشیم. از طرف دیگر باید یک سناریوی دوستونه یا دو سناریوی موازی را باید در ارتباط با اروپا در پیش بگیریم. از یک طرف ما یک‌سری دغدغه‌ها و نقطه‌نظرات درباره اروپا داریم و یک‌سری دغدغه‌ها و نقطه‌نظرات اروپا نسبت به ما دارد، اینها را در یک استراتژی دبیریم و یکگتمان برای حل این نقطه‌نظرات و دغدغه‌ها ایجاد کنیم. یک ستون دیگر یا استراتژی موازی استراتژی اول در حقیقت باید حفظ اروپا در اردوگاه خود ما باشد، به گونه‌ای که اولاً اروپا از این اردوگاه برجامی خارج نشود و ثانياً به کمپ یا اردوگاه ترامپ نپیوندد. این باعث می‌شود ترامپ همچنان منزوی بماند و کارکرد روانی اقدامات ترامپ علیه اقتصاد کشور محقق نشود. ظرفیت تاریخی و تمدنی و فرهنگی بسا اروپا داریم که می‌تواند کمک کند گفتمان جدیدی با اروپا فراهم کنیم یا گفتمان جدیدی بسازیم که در طرف هم دغدغه‌های خود را مطرح کنند. به دو دلیل اروپا علاقه‌مند است در برجام بماند؛ یک، برجام را قرارداد بین‌المللی می‌داند و می‌خواهد ساز برجام برپا نگه داشته‌شود. دو، به قدرت منطقه‌ای و تاثیرگذاری جمهوری اسلامی در منطقه قائل است. اوضاع امنیتی جنوب غرب آسیا تاثیر مستقیم بر اروپا دارد در حالی که آمریکا چنین تاثیرپذیری را به دلیل بعد مسافت ندارد. پس اروپاییان قائل به این هستند که ایران را در کنار خود داشته باشند تا مسائل خاورمیانه مخصوصاً مسائل امنیتی خاورمیانه را خوب حفظ کنند.